

Sygn. akt III KK 180/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Sobczak (przewodniczący)
SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)
SSN Dariusz Świecki

Protokolant Teresa Jarosławska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga,
w sprawie **P. W.**,
oskarżonego z art. 190§1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 6 listopada 2014 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść oskarżonego,
od wyroku Sądu Rejonowego w B.
z dnia 16 grudnia 2013 r.,

- 1. uchyla wyrok w zaskarżonej części i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. R., Kancelaria Adwokacka w W. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) zł.**

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej B. w dniu 31 października 2013 r. złożył do Sądu Rejonowego w B., wniosek o warunkowe umorzenie postępowania wobec P. W. i A. K. o to, że w dniu 22 czerwca 2013 r. w B., przy ul. Z. 33, działając wspólnie i w porozumieniu ze sobą oraz innymi nieustalonymi osobami, grozili M. B. pozbawieniem życia i groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym obawę, iż będą spełnione, przy czym P. W. miał w czasie tego czynu ograniczoną w stopniu znacznym zdolność rozumienia jego znaczenia i kierowania swoim postępowaniem, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. wobec A. K. oraz o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. wobec P. W.

Sąd Rejonowy w B. orzekając na posiedzeniu, wyrokiem z dnia 16 grudnia 2013 r., na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonych A. K. i P. W. o zarzucane im przestępstwa na okresy próby wynoszące po roku oraz rozstrzygnął w przedmiocie wynagrodzenia obrońcy z urzędu oskarżonego P. W. i kosztów sądowych. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 24 grudnia 2013 r. bez kontroli instancyjnej (k.150).

Następnie został on zaskarżony w całości, na niekorzyść P. W. kasacją Prokuratora Generalnego, która wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 23 maja 2014 r.

Prokurator Generalny na podstawie art. 521 § 1 k.p.k., oraz w oparciu o art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił orzeczeniu Sądu Rejonowego w B. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 92 k.p.k. i art. 97 k.p.k., polegające na pominięciu wynikających z protokołów przesłuchania podejrzanego P. W. danych dotyczących jego uprzedniej karalności i zaniechaniu sprawdzenia faktycznych okoliczności odnoszących się do wydanego wobec niego wyroku skazującego, co skutkowało rażącym naruszeniem art. 66 § 1 k.k. poprzez wydanie wobec ww. wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne o czyn z art. 190 § 1 k.k., pomimo braku spełnienia określonej w tym przepisie przesłanki uprzedniej niekaralności sprawcy za przestępstwo umyślne.

Powołując się na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.

Obrońca z urzędu skazanego na rozprawie kasacyjnej wniósł o oddalenie wywiedzionej kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się zasadna w stopniu oczywistym, dlatego została rozpoznana na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że wyrok Sądu Rejonowego w B. w zakresie dotyczącym oskarżonego P. W. zapadł z rażącym naruszeniem art. 92 k.p.k., określającego podstawę faktyczną orzeczenia, którą stanowi całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia. W sprawie niniejszej w odniesieniu do obydwu oskarżonych zapadł wyrok warunkowo umarzający postępowanie. Jednym z warunków *sine qua non* zastosowania warunkowego umorzenia postępowania karnego, wprost wynikającym z treści art. 66 § 1 k.k., jest to, aby sprawca nie był karany za popełnienie przestępstwa umyślnego (zob. postanowienie SN z dnia 1 października 2003 r., II KK 156/03, OSNwSK 2003/1/2080). Zatem, przy warunkowym umorzeniu postępowania okoliczność, czy oskarżeni objęci wnioskiem prokuratora złożonym w trybie art. 336 k.p.k. byli karani za jakiegokolwiek przestępstwo umyślne bez względu na jego podobieństwo do aktualnego czynu i rodzaju wcześniej wymierzonej kary, miała istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jak podkreśla się w orzecznictwie – wskazany w art. 66 § 1 k.k. warunek uprzedniej niekaralności sprawcy za przestępstwo ma charakter bezwzględny i nie zależy od stanu wiedzy sądu orzekającego o warunkowym umorzeniu postępowania (zob. wyroki SN: z dnia 14 czerwca 2011 roku, sygn. IV KK 85/11, LEX nr 848172; z dnia 1 lutego 2011 roku, sygn. IV KK 406/10, LEX nr 725081; z dnia 3 listopada 2010 roku, sygn. II KK 104/10, LEX nr 843075).

Dlatego wydając w tej sprawie wyrok Sąd Rejonowy powinien dołożyć należytej staranności, aby poczynić jednoznaczne ustalenia w zakresie uprzedniej karalności oskarżonych. Wprawdzie ustalenia Sądu o niekaralności P. W. opierały się na zalegającej w aktach postępowania przygotowanej informacji udzielonej przez Krajowy Rejestr Karny, z której wynikało, że na dzień 22 lipca 2013 r. oskarżony ten był osobą nienotowaną (k.49), jednak P. W. przesłuchiwany w

charakterze podejrzanego w dniach 23 i 24 czerwca 2013 r. podał, że został skazany w 2013 r. za kradzież na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby (k. 27v i 37v). Ta okoliczność, w myśl art. 213 k.p.k., obligowała Sąd do dokonania jednoznacznych ustaleń co do ewentualnej karalności P. W., ponieważ ustawodawca w przepisie tym nie poprzestał na domniemaniu niekaralności oskarżonych, lecz rozciągnął obowiązek dochodzenia do prawdziwych ustaleń faktycznych również w tej sferze (zob. wyrok SN z dnia 1 marca 2005 r., V KK 13/05 . LEX nr 146290).

Sąd Rejonowy w B. nie podejmując w tym zakresie czynności dowodowych w sposób rażąco naruszył dyspozycję art. 92 k.p.k. w zw. z art. 213 § 1 k.p.k. i w rezultacie z uwagi na brak niezbędnych ustaleń nie dostrzegł, że P. W., wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 stycznia 2013 r., utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 13 maja 2013 r., został uznany winnym popełnienia przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. i skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby (k. 310-311 i 377, tom II akt [...]). Skazanie to nie uległo zatarciu z mocy prawa, a powołany w art. 76 § 1 k.k. okres 6 miesięcy od zakończenia okresu próby upłynie dopiero w dniu 13 listopada 2016 r. Nie ulega wątpliwości, że przywołany wyżej prawomocny wyrok skazujący P. W. za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. stanowił skazanie za przestępstwo umyślne, wyłączając tym samym możliwość zastosowania wobec tego oskarżonego instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego. Jej zastosowanie, w zaskarżonym kasacją wyroku, stanowiło zatem rażące naruszenie prawa materialnego - art. 66 § 1 k.k. - będące następstwem rażącego naruszenia prawa procesowego - art. 92 k.p.k. i miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, który ze względu na uprzednią karalność P. W. nie powinien był zapaść, lecz należało sprawę tego oskarżonego wyłączyć do odrębnego postępowania i skierować na rozprawę zgodnie dyspozycją art. 341 § 2 k.p.k.

Analizując wywiedzioną kasację trzeba stwierdzić, że skarżący błędnie podniósł w niej zarzut rażącego naruszenia art. 97 k.p.k. Wprawdzie art. 92 k.p.k. obligował Sąd przed wydaniem orzeczenia do sprawdzenia okoliczności faktycznych związanych z uprzednią karalnością oskarżonego P. W., jednak podstawę normatywną tego postąpienia stanowi art. 213 § 1 k.p.k., który odnosi się

wprost do problematyki zbierania danych o oskarżonym, w tym także w zakresie jego uprzedniej karalności i jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 97 k.p.k., normującego w sposób ogólny tryb sprawdzenia okoliczności faktycznych przed wydaniem orzeczenia na posiedzeniu.

Nie oznacza to jednak, że przedmiotowa kasacja nie spełnia przymiotu jej oczywistej zasadności w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k. Należy się zgodzić ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że "...oczywistą zasadność kasacji wiązać należy przede wszystkim z oceną trafności uchybień, jakie zostały w skardze podane, a które uwzględnia sąd kasacyjny we wskazanych w tej skardze granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów...". Kasacja jest oczywista „...jeśli tylko zarzuty, którymi operuje skarga, zostały w całości uwzględnione, co spowodowało wzruszenie prawomocnego orzeczenia w granicach, w jakich skarżący się tego domagał...” (zob. wyrok SN z dnia 26 września 2011 r., II KK 196/11, Prok.i Pr.-wkł. 2012/3/15).

W kontekście przytoczonych wyżej uwag należy uznać, że podniesiony zarzut kasacyjny, jak i jego uzasadnienie trafnie dostrzegają błąd pierwotny orzeczenia Sądu Rejonowego w postaci rażącego naruszenia art. 92 k.p.k. oraz jego konsekwencje - brak poczynienia rzetelnych ustaleń w zakresie uprzedniej karalności oskarżonego P. W. i rażące naruszenie przepisu prawa materialnego – art. 66 § 1 k.k., które to uchybienia zostały w całości przez Sąd Najwyższy uwzględnione.

Biorąc to wszystko pod uwagę oraz fakt zachowania przez Prokuratora Generalnego terminu przewidzianego w art. 524 § 3 k.p.k., Sąd Najwyższy uwzględnił wywiedzioną kasację w całości i uchylił zaskarżony wyrok z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B. (art. 537 § 2 k.p.k.).

W postępowaniu ponownym, rozpoznając wniosek prokuratora o warunkowe umorzenie postępowania w odniesieniu do oskarżonego P. W., Sąd *meriti* uwzględni przedstawione wyżej zapatrywania.

Orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu oparto na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze

zm.) i § 14 ust 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461 j.t.).